

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

BARNE- OG LIKESTILLINGSDEP.
Ansøkt: 631-0
12/8-08
Saksnr: 200604595-28

Deres ref.
200604595-/MGI

Vår ref.
200803091- /ÅST

Dato
08.08.2008

Høring - Utredning om gjeldsregister i Norge

Vi viser til Barne- og likestillingsdepartementets brev av 9. mai 2008 med vedlegg.

Justisdepartementet har følgende merknader:

Utredningen fremhever både fordeler og ulemper ved etableringen av et gjeldsregister. Etter Justisdepartementets vurdering veier innvendingene tyngst, og Justisdepartementet støtter derfor ikke etableringen av et gjeldsregister. En hovedinnvending – som fremholdes i utredningen – er at det er usikkert om et register vil gi en samfunnsmessig gevinst og om det vil avhjelpe problemene knyttet til at en del skyldnere får for høy gjeldsbelastning. Etter Justisdepartementets vurdering er ikke et gjeldsregister et egnet virkemiddel for å løse de utfordringene for stor lånebelastning fører med seg.

Justisdepartementet legger videre særlig vekt på følgende:

1. Når man skal vurdere et så vidtgående virkemiddel som et gjeldsregister vil utgjøre, må dette skje på grunnlag av en vurdering av det faktiske behovet for et slikt virkemiddel. Som det fremgår av utredningens del IV, og for øvrig av Banklovkommisjonens utredning i NOU 2007: 5 Frarådningsplikt i kredittkjøp kapittel 2.3.4.3 side 32-33, synes imidlertid de samlede problemer med mislighold av gjeld i det norske forbrukskredittmarkedet å være relativt begrenset.
2. Formålet med et register vil være at en långiver skal kunne sjekke låntakerens

eksisterende lån for å vurdere betalingsevnen. Det innebærer at det i realiteten bare vil være der en låntaker holder tilbake opplysninger eller gir misvisende opplysninger, at registeret vil ha noen funksjon. Justisdepartementet er i tvil om disse (antakelig relativt få) situasjonene bør løses gjennom et gjeldsregister som også vil omfatte alle andre låntakere. For de fleste låntakere vil et gjeldsregister i stedet kunne oppleves som byrdefullt.

3. En långivers behov for oversikt over en skyldners økonomi ivaretas delvis ved andre regler. Vi nevner spesielt at tvangsfullbyrdelsesloven ble endret ved lov 17. juni 2005 nr. 89, slik at utleggsforretninger skal registreres i Løsøreregisteret. Formålet med lovendringen er blant annet å gjøre det enklere for långivere å vurdere lånsøkeres økonomiske stilling. Reglene er delvis i kraft. Ikrafttredelse gjenstår for enkelte namsmyndigheter. Det vil være rimelig å se på hvordan denne lovendringen virker, før det eventuelt etableres et gjeldsregister.

4. Det antas at etableringen av et gjeldsregister vil ha store økonomiske og administrative konsekvenser. Dersom et gjeldsregister skal oppfylle formålet, forutsetter det at registeret til enhver tid er fullstendig og oppdatert (slik at det har troverdighet). I utredningen fremholdes det at for eksempel kredittkortgjeld må være meldepliktig. Løpende oppdatering, sikring av korrekte opplysninger, uthenting av opplysninger fra registeret mv. vil være kostnadsdrivende. Registeret vil kreve store ressurser, også for den enkelte låntaker eller långiver. Forslaget vil ha administrative konsekvenser både for den løpende driften, og fordi det må føres kontroll med at registeret drives forsvarlig og på en slik måte at formålet oppfylles.

Utredningen legger til grunn at et gjeldsregister kan effektivisere kredittvurderingen. Samtidig vil ikke et rent gjeldsregister gi fullstendig informasjon om skyldnerens økonomi. Andre opplysninger – for eksempel om inntekt og formue – må uansett undersøkes. Det antas i utredningen at gjeldsregisteret også kan inneholde andre opplysninger som er nødvendige for kredittvurderingen. Justisdepartementet påpeker at det samtidig vil medføre flere økonomiske og administrative konsekvenser.

5. Hensynet til personvernet reiser vanskelige problemstillinger. I høringsbrevet ber Barne- og likestillingsdepartementet særlig om høringsinstansenes syn på hvem som skal ha tilgang til registrerte opplysninger. Etter Justisdepartementets vurdering vil de avveininger som ble gjort i forbindelse med endringen av tvangsfullbyrdelsesloven ved lov 17. juni 2005 nr. 89, veie tungt. I Ot.prp. nr. 66 (2004-2005) er det uttalt:

”Dei grupper som i særleg grad vil ha nytte av opplysningar frå Løsøreregisteret om utleggstrekk og «inkje til utlegg», er advokatar, finansinstitusjonar, inkassobyrå, kredittopplysningsbyrå og andre offentlege organ enn namsmaktene. Det er klart at denne gruppa brukarar må få tilgang til opplysningane. Spørsmålet er om også andre bør få slik tilgang, eller om tilgangen av omsyn til skyldnarens personvern bør avgrensast til denne gruppa. Det er klart at til dømes eit privat føretak som har eit uteståande krav, vil ha nytte av opplysningane. Om føretaket vert kjent med at skyldnaren er registrert med ein

forretning om «inkje til utlegg», vil det kunne avverje at føretaket går til namsmannen og sett i verk nok ei resultatlaus utleggssak. Dette vil vere kostnadssparande. Risikoen for at privatpersonar eller private føretak som ikkje har sakleg behov for opplysningane, vender seg til Lausøyreregisteret, vil kunne reduserast ved at opplysningar berre vert gjevne ut mot gebyr, og med gjenpårtsplikt til den registrerte med opplysning om kven som har spurt. Det kan òg fastsetjast at Lausøyreregisteret skal foreta ei avgrensa undersøking av om spørjaren har sakleg behov for opplysningane. Alternativet er at andre enn dei gruppene som er nemnde foran, berre får tilgang til opplysningane ved å vende seg til eit kredittopplysningsbyrå. Kredittopplysningsbyråa vil tilby langt fleire opplysningar om den omspurde enn det som vil verte registrert i Lausøyreregisteret, mellom anna rating av kredittverde. Særleg for ein kreditor som vurderar å innkrevje eit uteståande krav, vil opplysningar om tidlegare utleggsforretningar kunne vere tilstrekkelege for å vurdere kva for innfordringstiltak det er grunn til å setje i verk. Omsynet til i størst grad å sikre mot at uvedkommande får tilgang til opplysningane, talar likevel for å avgrense tilgangen for andre enn dei gruppene som er nemnde foran. Departementet foreslår at tilgangen avgrensast til desse gruppene, slik at andre må vende seg til kredittopplysningsbyrå for å få tilgang til dei registrerte opplysningane om utleggstrekk og «inkje til utlegg». Dei som må vende seg til eit kredittopplysningsbyrå må ha eit «saklig behov» for å få opplysningane, jf. forskrift 15. desember 2000 nr. 1265 om behandling av personopplysningar § 4-3 første ledd. Storparten av dei som kan ventast å ofte ha behov for opplysningane, vil vere omfatta av dei gruppene som får direkte tilgang hos Lausøyreregisteret. Dette er profesjonelle grupper som har røynsle med å handsame sensitive personopplysningar, og som i stor utstrekning vil ha teieplikt etter ulike reglar.”

Dette fikk tilslutning i Stortinget, jf. Innst. O. nr. 111 (2004-2005) punkt 2 side 7. Skulle det bli aktuelt å etablere et gjeldsregister, vil disse synspunktene være relevante. Justisdepartementet legger videre til grunn at et eventuelt lovforslag blir utformet slik at personvernet til den enkelte blir ivarettatt på best mulig måte.

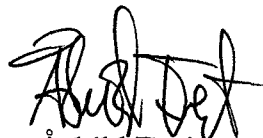
Når det gjelder spørsmålet om hvem som skal ha tilgang til registrerte opplysninger, reguleres dette for kreditt som omfattes av direktiv 2008/48/EF om forbrukerkredittavtalen, i direktivets artikkel 9. Bestemmelsen pålegger medlemsstatene i forbindelse med grenseoverskridende kreditt å sikre kreditoren fra andre medlemsstater adgang til databasen som anvendes i medlemsstaten til vurdering av forbrukers kredittverdighet. Vilåårene for slik adgang skal være ikke-diskriminerende. Samtidig følger det uttrykkelig av bestemmelsen at den ikke berører anvendelsen av direktiv 95/4/EF om personopplysninger. I hvilken grad det i norsk rett er adgang til å begrense adgangen til et gjeldsregister, dersom et slikt register først

etableres i Norge, må derfor vurderes i lys av begge de nevnte direktiver.

Med hilsen

A large, stylized handwritten signature in black ink, appearing to read 'Harald Aass', written over the printed name and title.

Harald Aass
seniorrådgiver

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Åshild Tveit', written over the printed name and title.

Åshild Tveit
førstekonsulent